

PASTABOS IR SIŪLYMAI DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1367 36 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Pagal kompetenciją išnagrinėję Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2026 m. gegužės 11 d. raštu Nr. 10-1597 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 36 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą siūlytume jį papildyti dar vienu straipsniu išplečiant ir detaliau reglamentuojant patį valstybės turto valdymo modelį.

Universitetų ligoninės, kaip Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos dalis, yra strategiškai svarbios valstybės viešojo sektoriaus institucijos, vienu metu vykdančios asmens sveikatos priežiūros, medicinos ir sveikatos mokslų studijų, rezidentūros, mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros bei sveikatos inovacijų diegimo funkcijas. Jų veikla neatsiejama nuo didelės apimties valstybės infrastruktūros valdymo, ilgalaikių investicinių projektų įgyvendinimo bei nepertraukiamo aukščiausio lygio viešųjų paslaugų teikimo visuomenei užtikrinimo. Tačiau šiuo metu Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatyme nėra sistemiškai išplėtooto specialiojo valstybės turto valdymo modelio, analogiško tam, kuris jau daugelį metų sėkmingai taikomas valstybiniais universitetams ir mokslinių tyrimų institutams pagal Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo nuostatas. Galiojantis sveikatos priežiūros įstaigų veiklos ir jų veiklai reikalingo turto valdymo reguliavimas fragmentiškai reglamentuoja tik bendrą valstybės turto perdavimo galimybę, tačiau neįtvirtina aiškių turto valdymo principų, investicijų režimo, infrastruktūros apsaugos mechanizmų, valstybės interesų apsaugos priemonių bei ilgalaikio infrastruktūros naudojimo garantijų. Dėl to praktikoje kyla teisinio aiškumo, investicijų tęstinumo, infrastruktūros planavimo ir viešojo turto naudojimo efektyvumo problemų, ypač įgyvendinant didelės vertės infrastruktūros projektus, finansuojamus valstybės biudžeto, Europos Sąjungos ar kitomis tarptautinėmis lėšomis. Atsižvelgiant į tai, siūlomo papildomo straipsnio nuostatų formuluotės galėtų būti dėliojamos struktūruotai taip:

„36¹ straipsnis. Universiteto ligoninių patikėjimo teise valdomas valstybės turtas

1. Universiteto ligoninės Lietuvos Respublikai nuosavybės teise priklausančių ilgalaikį materialųjį turtą valdo, naudoja ir juo disponuoja patikėjimo teise pagal valstybės turto patikėjimo sutartį.

2. Sprendimą dėl valstybės turto perdavimo universiteto ligoninei patikėjimo teise priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

3. Valstybės turto patikėjimo sutartis sudaroma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ne ilgesniam kaip 99 metų terminui.

4. Šio straipsnio nuostatos laikomos specialiosiomis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo atžvilgiu.

5. Universiteto ligoninių valdomas valstybės turtas turi būti valdomas, naudojamas ir juo disponuojama vadovaujantis:

- 1) viešojo intereso prioriteto;
 - 2) visuomeninės naudos;
 - 3) sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo;
 - 4) efektyvumo;
 - 5) racionalumo;
 - 6) skaidrumo;
 - 7) ilgalaikio tvarumo;
 - 8) infrastruktūros tęstinumo;
 - 9) pacientų saugos;
 - 10) investicijų apsaugos;
 - 11) nacionalinio saugumo interesų užtikrinimo principais.
6. Patikėjimo teise valdomas valstybės turtas naudojamas:
- 1) asmens sveikatos priežiūros paslaugoms teikti;
 - 2) medicinos ir sveikatos mokslų studijoms vykdyti;
 - 3) rezidentūros bazėms užtikrinti;
 - 4) mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklai vykdyti;

- 5) sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijai tobulinti;
 - 6) sveikatos inovacijų diegimui;
 - 7) kitai su universiteto ligoninės veiklos tikslais tiesiogiai susijusiai veiklai.
7. Universiteto ligoninės valdomas valstybės turtas turi būti naudojamas taip, kad būtų išsaugota jo paskirtis ir užtikrintas ilgalaikis naudojimas visuomenės sveikatos poreikiams.
8. Universiteto ligoninė neturi teisės:
- 1) perleisti patikėjimo teise valdomo valstybės turto nuosavybėn tretiesiems asmenims;
 - 2) įkeisti šio turto;
 - 3) naudoti šio turto prievolių įvykdymui užtikrinti;
 - 4) kitaip suvaržyti ar apsunkinti daiktines teises į šį turtą;
 - 5) perduoti tretiesiems asmenims patikėjimo teisę į šį turtą, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus.
9. Universiteto ligoninė turi teisę investuoti savo, valstybės biudžeto, Europos Sąjungos, tarptautinių programų, paramos fondų ir kitas teisėtai gautas lėšas į patikėjimo teise valdomą valstybės turtą.
10. Investicijos į patikėjimo teise valdomą valstybės turtą gali būti skiriamos:
- 1) naujų sveikatos priežiūros infrastruktūros objektų statybai;
 - 2) esamų pastatų rekonstravimui, modernizavimui ir kapitaliniam remontui;
 - 3) medicinos technologijų ir įrangos diegimui;
 - 4) pacientų saugos priemonėms;
 - 5) energinio efektyvumo didinimui;
 - 6) civilinės saugos ir infrastruktūros atsparumo priemonėms;
 - 7) skaitmenizavimo ir informacinių sistemų plėtrai;
 - 8) mokslinių tyrimų infrastruktūrai;
 - 9) studijų ir rezidentūros bazei stiprinti;
 - 10) kitoms investicijoms, būtinoms universiteto ligoninės veiklai užtikrinti.
11. Universiteto ligoninė turi teisę atlikti statybos, rekonstravimo, modernizavimo, kapitalinio remonto ir kitus infrastruktūros vystymo darbus patikėjimo teise valdomame valstybės turte.
12. Investicijų pagrindu sukurtas ar pagerintas turtas laikomas valstybės nuosavybe, jeigu įstatymai nenustato kitaip.
13. Strateginę reikšmę nacionalinės sveikatos sistemos veikimui turintis universiteto ligoninių valdomas valstybės turtas negali būti:
- 1) privatizuojamas;
 - 2) perleidžiamas;
 - 3) įkeičiamas;
 - 4) suvaržomas ar apsunkinamas daiktinėmis teisėmis;
 - 5) naudojamas veiklai, nesusijusiai su šio straipsnio 6 dalyje nustatytais tikslais.
14. Strateginę reikšmę nacionalinės sveikatos sistemos veikimui turinčio turto atrankos kriterijus ir sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.
15. Sprendimai dėl strateginę reikšmę nacionalinės sveikatos sistemos veikimui turinčio universiteto ligoninių valdomo valstybės turto pertvarkymo priimami įvertinus:
- 1) sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą;
 - 2) pacientų saugos interesus;
 - 3) valstybės poreikį užtikrinti nepertraukiamą sveikatos priežiūros paslaugų teikimą;
 - 4) nacionalinio saugumo interesus;
 - 5) medicinos ir sveikatos mokslų studijų poreikius;
 - 6) rezidentūros bazės užtikrinimą;
 - 7) valstybės ilgalaikius sveikatos politikos tikslus.
16. Pasibaigus valstybės turto patikėjimo sutarčiai arba ją nutraukus, valstybės turtas kartu su atliktais pagerinimais grąžinamas valstybei, jeigu įstatymai nenustato kitaip.
17. Kitiems šiame straipsnyje neregamentuotiems valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo klausimams taikomas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas.“
- Nors siūlomos formuluotės dubliuoja kai kurias šiuo metu Įstatyme jau įtvirtintas nuostatas, tačiau sistemiškai peržiūrint viso Įstatymo formuluotes jas būtų galima darbo tvarka atitinkamai patikslinti. Siūlomas reglamentavimas leistų sukurti sistemiškai aiškų ir subalansuotą

universitetų ligoninių valdomo valstybės turto teisinį režimą, pagrįstą ilgalaikio valstybės turto perdavimo patikėjimo teise modeliu, kartu užtikrinant išskirtinę valstybės interesų ir viešojo turto apsaugą. Būtų įtvirtinama, kad universitetų ligoninės valstybės turtą valdytų patikėjimo teise pagal ilgalaikės valstybės turto patikėjimo sutartis, aiškiai apibrėžiant šio turto naudojimo paskirtis, turto valdymo principus, disponavimo ribojimus bei investavimo galimybes. Tokiu būdu būtų užtikrintas didesnis teisinis aiškumas, stabilumas ir prognozuojamumas tiek pačioms universitetų ligoninėms, tiek valstybės institucijoms, priimančioms sprendimus dėl investicijų, infrastruktūros vystymo bei strateginių sveikatos sistemos objektų plėtros. Tokiu įstatymo pakeitimu taip pat būtų siekiama užtikrinti, kad valstybės turtas ir toliau išliktų valstybės nuosavybe, nebūtų privatizuojamas, įkeičiamas ar kitaip apsunkinamas, o investicijų pagrindu sukurtas ar pagerintas turtas būtų naudojamas išimtinai viešojo intereso tenkinimui bei ilgalaikiams visuomenės sveikatos poreikiams. Kartu būtų sukuriamas aiški specialiojo reguliavimo sistema, apibrėžianti santykį su Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu bei sumažinanti galimų teisinių interpretacijų ir reguliacinių kolizijų riziką.

Siūlomas reguliavimas taip pat sudarytų prielaidas efektyvesniam valstybės investicijų planavimui ir įgyvendinimui sveikatos sektoriuje. Universitetų ligoninės šiuo metu vykdo itin didelės apimties infrastruktūros modernizavimo, statybos, rekonstravimo, skaitmenizavimo, energetinio efektyvumo didinimo ir medicinos technologijų diegimo projektus, kurių įgyvendinimas reikalauja ilgalaikio teisinio stabilumo ir aiškaus investicinio režimo. Aiškiai reglamentuota teisė investuoti į patikėjimo teise valdomą valstybės turtą leistų racionaliau planuoti infrastruktūros vystymą, užtikrintų efektyvesnį Europos Sąjungos ir valstybės investicijų panaudojimą, mažintų projektų teisinę riziką bei sustiprintų ilgalaikį viešosios sveikatos infrastruktūros tvarumą. Kartu būtų sukurtos geresnės sąlygos modernios medicinos infrastruktūros plėtrai, aukštųjų technologijų diegimui, pacientų saugos stiprinimui, rezidentūros bazės vystymui bei mokslo ir inovacijų ekosistemos stiprinimui. Siūlomos nuostatos taip pat užtikrintų aiškesnę strateginę reikšmę nacionalinės sveikatos sistemos veikimui turinčio turto apsaugos mechanizmą, nustatant, kad toks turtas negalėtų būti privatizuojamas, perleidžiamas ar naudojamas veiklai, nesusijusiai su universitetų ligoninių funkcijomis bei visuomenės sveikatos interesais.

Siūlomas reguliavimas iš esmės atitiktų jau egzistuojančią valstybės turto valdymo logiką aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų sektoriuje bei užtikrintų nuoseklesnę strateginių viešojo sektoriaus institucijų turto valdymo sistemą valstybės mastu. Atsižvelgiant į tai, kad universitetų ligoninės vienu metu vykdo tiek sveikatos priežiūros, tiek studijų ir mokslo funkcijas, siūlomas modelis leistų suvienodinti panašias valstybės funkcijas vykdančių institucijų turto valdymo principus bei pašalinti šiuo metu egzistuojantį reguliavimo fragmentiškumą. Kartu toks teisinis reguliavimas ne tik sustiprintų valstybės interesų apsaugą, bet ir sudarytų sąlygas efektyvesniam viešojo turto naudojimui, ilgalaikiam infrastruktūros planavimui, didesniam investiciniam stabilumui bei aukštesnei viešųjų sveikatos priežiūros paslaugų kokybei užtikrinti.

Įstatymą papildžius siūlomomis nuostatomis, būtų sukurtas aiškus, sistemiškas ir ilgalaikę valstybės sveikatos infrastruktūros plėtrą užtikrinantis teisinis modelis, atitinkantis tiek viešojo intereso, tiek racionalaus valstybės turto valdymo principus.